

Průzkum veřejného mínění v oblasti ochrany biodiverzity

(součást projektu Protect Species Actively by LIFE[®])

PROSPECTIVE LIFE 101104621 – LIFE22-IPN-CZ-PROSPECTIVE LIFE

22.7.2025

Tento výstup je financován v rámci realizace projektu 101104621 - LIFE22-IPN-CZ-PROSPECTIVE LIFE, spolufinancovaného programem LIFE Evropské unie a Ministerstvem životního prostředí.

Financováno Evropskou unií. Údaje a informace zveřejněné v tomto výstupu vyjadřují názor či stanovisko pouze Agentury ochrany přírody ČR, nikoliv Evropské unie, CINEA ani Ministerstva životního prostředí. Evropská unie, CINEA ani Ministerstvo životního prostředí nejsou odpovědny za jakékoliv použití informací, které tento výstup obsahuje.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo životního prostředí

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

Metodika

Společnost ppm factum research s.r.o. realizovala pro AOPK ČR reprezentativní výzkumné šetření k tématu ochrany biodiverzity v České republice.

Výzkum mapuje názory a chování české veřejnosti v otázkách ochrany přírody a druhové ochrany, ve vztahu k zemědělské krajině (polní i lesní) a chráněným územím a přírodě ve městech.

Výzkum se zaměřil na percepce problému, akceptaci opatření na ochranu přírody, důvěru v aktéry ochrany přírody, turistické chování / zkušenosti, ochotu pro osobní chování v ochraně přírodě a zjišťování znalostí v ochraně přírody.

SBĚR DAT

Cílová populace	reprezentativní vzorek populace ČR 15+ let, dle stanovených kvót
Způsob sběru dat	online dotazování (CAWI) a osobní (CAPI)
Velikost vzorku	n=1535 (CAWI= 1274, CAPI= 261)
Délka dotazníku	medián cca 27 minut
Termín sběru dat	6. 6. – 17.6. CAWI a do 25. 6. 2025 CAPI

Cílem tohoto průzkumu veřejného mínění české populace je zjištění postojů, motivací a percepce v otázkách ochrany přírody a druhové ochrany, ve vztahu k zemědělské krajině (polní i lesní) a chráněným územím, opylovačům a přírodě ve městech.

Průzkum by měl poskytnout AOPK ČR výstupy pro zaměření informační kampaně o ochraně přírody, především o ochraně druhů živočichů a rostlin, a způsobech komunikace s různými cílovými skupinami.

Na základě výsledků průzkumu bude vytvořena komunikační strategie AOPK ČR zacílená na druhovou ochranu v České republice do roku 2030.

Hlavní závěry

✓ *Silné stránky (pozitivní postoje):*

Vysoká citlivost k přírodě: Většina lidí má přírodu ráda, považuje ji za důležitou pro zdraví i duševní pohodu.

Připravenost se omezit: Jsou ochotni přijmout určité omezení ve prospěch její ochrany.

Podpora chráněných území: Dvě třetiny podporují rozšiřování CHKO.

Ochrana biodiverzity a opylovačů: Vysoké porozumění významu včel, motýlů atd. a silná podpora jejich ochrany.

Základní ekologické chování: Většina lidí třídí odpad a omezuje plýtvání.

! *Slabé stránky (mezery v ochraně):*

Nízká důvěra ve státní instituce: Důvěra ve státní správu ochrany přírody je omezená (s výjimkou AOPK).

Nízká aktivita: Ačkoli jsou postoje pozitivní, polovina lidí v posledním roce **nepodnikla žádnou aktivitu** v oblasti ochrany přírody.

Nedostatečná informovanost: Znalost pojmu „biodiverzita“ nebo invazních druhů není rozšířená. Informace z odborných zdrojů čerpá jen menšina.

Ambivalentní hodnocení státu: Lidé vnímají státní opatření v ochraně přírody jako nedostatečná, ale nejsou jednotní.

Celkové vyznění:

Česká populace **deklaruje silný zájem o přírodu**, ale její zapojení do praktické ochrany je **spíše pasivní**.

Postoje jsou většinou **pozitivní, ale rezervované** – často lidé očekávají, že ochranu budou zajišťovat jiní (stát, odborníci).

Vysoký potenciál pro zvýšení angažovanosti – pokud bude zajištěna **lepší informovanost, viditelnost opatření a dostupnost aktivit**.

- **Zjednodušit a zpřístupnit složitá témata** (např. biodiverzita, invazní druhy, revitalizace krajiny) – např. formou videí, infografik, příběhů konkrétních druhů.
- **Zaměřit se na emoce a praktický dopad** – ukázat, jak ochrana přírody ovlivňuje každodenní život lidí (zdraví, potraviny, voda, klima).
- **Posílit roli internetu a sociálních sítí** – většina lidí sleduje ochranu přírody přes média, méně však přes odborné zdroje.
- **Vytvářet lokální příběhy a vzory** – příklady z okolí, konkrétní úspěchy v ochraně motivují víc než obecné výzvy.
- **Zviditelnit roli AOPK a dalších odborných institucí** – více ukazovat jejich přínosy a konkrétní činnost v praxi
- **Podpořit mezioblastní spolupráci** – ochranu přírody propojit se zemědělstvím, dopravou, zdravotnictvím apod.
- **Zvýšit transparentnost financování a rozhodování** – lidé vnímají, že ochrana přírody často podléhá tlaku ekonomických zájmů.
- **Zjednodušit možnosti zapojení veřejnosti** – nabídnout „malé krůčky“: výsadba stromů, hlášení výskytu druhů, podpora biodiverzity na zahradách.
- **Organizovat místní akce** – exkurze, brigády, workshopy, soutěže pro školy.
- **Zacílit na skupiny s nižší mírou aktivity: muži, senioři, obyvatelé měst bez kontaktu s přírodou** – zde má komunikace největší prostor ke zlepšení.
- **Posílit environmentální vzdělávání** – systematicky ve školách i mimo ně (např. formou neformálního vzdělávání, zážitkových programů, návštěv chráněných území).
- **Ukazovat konkrétní přínosy ochrany přírody pro lidi**: zdravější prostředí, vyšší kvalita života, zachování krajiny pro děti, nižší rizika klimatických dopadů.
- **Oslovit hodnoty**: Příroda jako dědictví, jako domov, jako prostor klidu – ne jen jako "problém k řešení".

STRUKTURA SOUBORU

Struktura souboru

Kategorie	Počet	%
Muži	745	48,5
Ženy	790	51,5
15-29 let	262	17,1
30-44 let	384	25,0
45-59 let	400	26,1
60-74 let	346	22,5
75-79 let	86	5,6
80+ let	57	3,7
Základní nebo bez vzdělání	169	11,0
Střední bez maturity	525	34,2
Střední s maturitou	503	32,8
Vysokoškolské	338	22,0
Do 5 000 obyvatel.	549	35,8
5 – 20 tis. obyvatel.	268	17,5
20 - 50 tis. obyvatel.	221	14,4
50 – 99 tis. obyvatel.	151	9,8
nad 100 000 obyvatel.	346	22,5

DETAILNÍ ZJIŠTĚNÍ

Ochrana přírody a kvalita ochrany přírody v ČR

Shrnutí

Téměř polovina populace zná nějakou organizaci na ochranu přírody (nejčastěji zmíněné byly neziskové organizace hlavně Český svaz ochránců přírody, další z nich a dále NP a CHKO).

Největší důvěru mají lidé v botanické zahrady a ZOO, spolky na ochranu přírody a sdružení myslivců/rybářů. Naopak nejnižší důvěra je ve státní instituce a neziskové organizace. AOPK působí důvěryhodněji než MŽP (důvěřuje jí 67 % lidí).

Nejčastěji je ochráncem považován člen spolku a pracovník státní ochrany přírody.

Naprostá většina lidí má rádo přírodu a chce se k ní chovat s respektem, protože jim prospívá. Zároveň jsou ochotni se kvůli jejímu zachování omezit, zajímají se o její budoucnost a péči o ni považují za důležitou. Většina populace je pro ochranu větší plochy CHKO na našem území (66 % odpovědělo „ano“).

Jen polovina považuje činnosti na ochrany přírody, její financování a ekologické smýšlení občanů ČR za dostatečné. Postoje k činnosti státu v oblasti ochrany přírody jsou ambivalentní. Podpořit tuto činnost by bylo dle lidí třeba v oblasti boje s pytláky a vzdělávání veřejnosti (pětina ji vidí přímo jako nedostatečnou).

Na prvním místě při výběru nejdůležitějších témat ochrany přírody bylo nejčastěji označeno nakládání s odpady (třetina populace). Celkové nejvyšší průměrné pořadí důležitosti získal po odpadech úbytek druhů. Změna klimatu je polarizační téma, pro někoho na prvních místech, pro jiné ne. Kalamity a vodní toky mají nízkou důležitost.

Stav přírody v ČR a chráněná území

Shrnutí

Téměř dvě třetiny lidí vidí českou přírodu v dobré kondici.

Ve srovnání s ostatními státy EU si česká příroda nevede již tak dobře, stav české přírody není horší pro necelou polovinu lidí.

Lidé, kteří celkově vnímají stav české přírody na dobré úrovni i ve srovnání se státy EU jsou častěji ti, kteří důvěřují státním organizacím a státní ochranu považují za dostatečnou.

Chráněná území jsou vnímána zejména jako ochránci rostlinných a živočišných druhů a dále důležité pro zachování významných přírodních míst.

Zákaz přístupu do některých oblastí v chráněných územích ČR je vnímána většinou respondentů jako správný krok.

Biodiverzita

Shrnutí

Změn v přírodě si všimla zhruba třetina dotázaných a většinou jsou to změny negativní. Častěji jsou vnímané změny v lesích a druhové skladbě zejména. Pozitivní změny vidí v obnově/ ochraně a revitalizaci.

Pojem BIODIVERZITA znají přibližně dvě pětiny populace. Znalost stoupá se vzděláním a kladným vztahem k přírodě.

S úbytkem biodiverzity si lidé nejčastěji spojují narušení přírody, ztrátu opylovačů a zranitelnost ekosystémů. Méně významné se zdají ekonomické ztráty.

Snižování pesticidů v zemědělství je nejčastěji navrhovaný krok pro zachování biodiverzity.

Opylovači

Shrnutí

Včely jsou jednoznačně nejznámějšími opylovači, na druhém místě lidé uvádějí čmeláky, dále motýly.

Naprostá většina obyvatel ČR si je vědoma toho, že role opylovačů v přírodě je nezastupitelná, a souhlasí s tím, že hmyz a opylovači by se měli chránit a vnímá problém ubývání hmyzu. V zásadě negativní vztah ke hmyzu deklaruje pětina Čechů.

Důležitost opylovačů lidé spontánně vidí zejména v rovině vlivu na dostatek potravy a krmiva. Dále vnímají důležitost pro růst a reprodukci rostlin. Čtvrtina obyvatel bohužel neví, čím jsou opylovači pro člověka důležití.

Velká většina lidí souhlasí i s tím, že životní podmínky hmyzu zhoršuje člověk. S tím souvisí i převažující podpora opatření zlepšujících tyto podmínky. Mnoho občanů podporuje výměnu pouličního osvětlení a ponechání neposečených trávníků ve městech.

Téměř tři čtvrtiny lidí si nevšimly žádného opatření na podporu hmyzu ve svém okolí. Pokud něco registrují, pak nejčastěji hmyzí hotely, méně často např. louky a pásy trav a neposekané trávníky.

Aktivnější v podpoře hmyzu a opylovačů jsou dvě pětiny populace. Jedná se častěji o milovníky přírody, kteří se chovají obecně šetrně. V zájmu podpory hmyzu a opylovačů se lidé vyhýbají pesticidům na zahrádkách. Čtvrtina obyvatel však žádnou aktivitu na podporu hmyzu a opylovačů nepodniká.

Druhová ochrana a záchranné programy pro ohrožené druhy

Shrnutí

Jako druh, jemuž v naší přírodě hrozí vymizení, lidé nejčastěji jmenují včely. Dále jsou uváděny rostliny, motýli, ptáci atd. Dvě třetiny obyvatel však nedokážou jmenovat žádný druh, jsou to častěji lidé z měst.

Většina lidí rozhodně souhlasí s tím, že zachování ohrožených druhů je důležité pro další generace a že tyto druhy mají své místo v ekosystému, a měly by se chránit na celém území státu. Vysoký souhlas byl zjištěn i s tím, že ohrožené druhy jsou prospěšné pro člověka jako zdroj léčiv nebo surovin a že jejich ochrana by měla mít přednost před jiným využitím území.

V otázce, zda opatření státu v druhové ochraně jsou dostatečná, jsou kladné a záporné názory v rovnováze, a pokud jde o to, zda Češi jsou nakloněni ochraně ohrožených druhů více než jiní Evropané, mírně převažují souhlasná stanoviska.

Za hlavní příčinu ohrožení druhů v ČR považují občané nejčastěji znečištění životního prostředí, dále odlesňování, nevhodné zemědělské nebo lesnické hospodaření a invazní druhy. Jen málo lidí připisuje ohrožení druhů cestovnímu ruchu.

Za jednu z největších překážek ochrany ohrožených druhů považují téměř dvě třetiny Čechů ekonomické zájmy soukromých subjektů. Okolo poloviny si myslí, že mezi největší překážky patří nezáměr politiků a nedostatek zdrojů státní ochrany přírody.

Pokud by se v ČR měla regulovat populace nějakého chráněného druhu, nejčastěji by podle veřejnosti mělo jít o medvědy a bobry. Podíl populace, která je pro omezení většího počtu druhů, je třetinový. Volný průběh jejich množení by dala pětina (regulace je nejméně schvalována u rysa).

Nepůvodní a invazní druhy

Shrnutí

Většina lidí nedokáže jmenovat nepůvodní a invazní druhy a pokud ano, odpovědi se shodují v obou skupinách. Častěji lidé rostliny: bolševník, trnovník, vlčí bob a živočichy: nutrii, slunéčko, sršeň a raka.

Neznalost je vyšší u mladší populace, lidí z měst, kteří se méně zajímají o přírodu, málo ji navštěvují a nechovají se moc šetrně.

Většina správně odpověděla, co jsou invazní druhy. Jejich výskyt jako problém vnímají tři čtvrtiny populace a tři pětiny by je cíleně likvidovaly.

Za hlavní problém označuje většina populace, že invazní druhy vytlačují ty původní, dále že narušují potravní řetězec a mají negativní vliv na naše hospodářství.

Informace o ochraně přírody

Shrnutí

Internetové zpravodajství, TV a rozhlas jsou hlavními zdroji získávání informací o ochraně přírody. Sociální sítě mají lepší postavení v pořadí nejvyužívanějších zdrojů před blízkým okolím. Na konkrétní stránky a specializované zdroje se zaměřuje malý podíl populace.

Většina lidí o nějakých tématech ochrany slyšela, nejvíce zaznamenanými tématy jsou: výsadba stromů, poškozování přírody, úbytek druhů a výskyt invazních druhů. Naopak marginálními tématy jsou vyhlašování nových oblastí s ochranou a způsobené škody, které se týkají specifických oblastí.

AOPK zná necelá třetina populace (častěji muži, vysokoškolsky vzdělaní lidé, s vyšším příjmem, kteří chodí často do přírody a jsou její milovníci a souhlasí s důležitostí její ochrany). AOPK podle odpovědí hlavně spravuje chráněná území a chrání ohrožené druhy. Méně mají činnost agentury spojenou s obnovou krajiny, výzkumem, poradenstvím a vzděláváním.

Vztah k přírodě a životnímu prostředí

Shrnutí

Alespoň nějakým způsobem se k přírodě chová podle svého názoru šetrně 80 % populace.

Třídění odpadu, omezení pití balené vody a plýtvání potravinami či energie a vodou obecně jsou dnes úkoly, které se snaží naplňovat většina populace. Možnost zlepšení vidíme v poskytování/koupě věcí z druhé ruky a pořízování eko a bio výrobků. Více se na ochranu přírody v běžném životě zaměřují ženy a milovníci přírody, kteří považují ochranu přírody za důležitou.

Žádnou občanskou činnost v souvislosti s ochranou přírody nedělala v posledním roce polovina populace. Každý čtvrtý hovořil o ochraně přírody s někým dalším, každý pátý pracoval na něčem z těchto témat ve svém volném čase. Aktivnější v této oblasti jsou mladí do 29 let, milovníci přírody, kteří do ní často chodí a ochranu považují za důležitou i často nedostatečnou.

Většina populace deklaruje, že by byli ochotni dělat něco více pro ochranu přírody. Slabší tendenci k tomu mají muži, lidé nad 60 let, lidé, kteří žijí a tráví všechnen čas ve městě a do přírody se dostanou málokdy a mají k ní slabší vztah. Největší motivací k většímu zapojení do ochrany přírody jsou informovanost, konání akcí v okolí a přímý dopad na ně samotné. Ale i ty nejčastější motivace by oslovily jen kolem třetiny populace.

Obecný postoj k přírodě

Shrnutí

Více než polovinu lidí lze označit za milovníky přírody.

Bez ohledu na možnost přírodu navštěvovat, hodnotí její přínosy pro život většina kladně.

Do volné přírody i přírody ve městech se dostanou zhruba tři čtvrtiny lidí alespoň 1x měsíčně, každý týden polovina.

Připravila společnost

OFFICE

ppm factum research s.r.o.
Coral Office Park C
Bucharova 2657/12
CZ - 158 00 Praha 5

+420 775 773 377
info@ppmfactum.cz
www.ppmfactum.cz